

NOG-1992

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

(060.588) 067.23: 02

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

JAARVERSLAG 1992

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
2. Bestuur en bureau	5
3. Projectactiviteiten	6
4. Overige activiteiten	14
5. Jaarrekening 1992	25
Samenstelling NBBI-bestuur/-bureau	36
Rapportages	37
Lijst van afkortingen	40

1. INLEIDING

Nieuwe fase

In 1992 is het NBBI een nieuwe fase van zijn bestaan ingegaan: meer klantgericht, alerter, zakelijker ook en duidelijk geprofileerd als dienstverlenende organisatie. Met de overheid zijn verschillende afspraken gemaakt die het het NBBI mogelijk maken verder te gaan op die ingeslagen weg.

Regeringsstandpunt

De afspraken tussen het NBBI en O&W (als penvoerend ministerie) zijn door de betrokken minister verwoord in een regeringsstandpunt dat in juli 1992 werd toegezonden aan de Tweede Kamer. Daar is natuurlijk het een en ander aan vooraf gegaan. Toen het NBBI werd opgericht in maart 1987 werd vastgelegd dat de organisatie in 1990 zou worden geëvalueerd door de betrokken ministeries (te weten Onderwijs en Wetenschappen, Economische Zaken en Binnenlandse Zaken). In 1990 werd een evaluatiecommissie ingesteld, die in 1991 rapporteerde aan de Minister van O&W. Tussen evaluatie-onderzoek en het regeringsstandpunt van juli 1992 was inmiddels een kleine twee jaar verstreken. In die tussentijd heeft het NBBI natuurlijk niet stil gezeten. Het regeringsstandpunt weerspiegelt, behalve de bevindingen van de evaluatiecommissie, ook de inmiddels door het NBBI ingeslagen richting.

Meerwaarde

Het regeringsstandpunt gaat in op twee hoofdzaken: de plaats van het NBBI in het informatieverzorgingsveld, en de werkwijze en inrichting van de NBBI-organisatie. Wat betreft de plaats binnen het totale informatieverzorgingsveld neemt de minister het standpunt in dat er plaats is voor het NBBI. Er is zelfs behoefte aan het NBBI. Dat heeft te maken met de bijzondere toegevoegde waarde van een organisatie als het NBBI in het geheel van de organisaties van het informatieverzorgingsveld. Twee hoofdzaken vallen dan op: de breedte van expertise en taakstelling van het NBBI, en de onafhankelijkheid van de organisatie ten opzichte van onder meer de technologie in de informatieverzorging.

Informatieverzorging beslaat een opmerkelijk breed en veelzijdig terrein. Het gevaar daarvan is fragmentering: informatieverzorging in de openbare sector lijkt dan iets geheel anders te zijn dan informatieverzorging voor wetenschappelijk onderzoek of voor het bedrijfsleven. De gemeenschappelijke kenmerken en belangen in die sectoren zijn echter aanzienlijk groter dan de verschillen. Eén van de toegevoegde waardes van het NBBI is dat het een afspiegeling vormt van dat gehele terrein van informatieverzorging. Die afspiegeling blijkt uit de gevarieerde expertise van de staf- en bestuursleden en uit de spreiding van de statutair betrokken departementen. De waarde van een dergelijke afspiegeling blijkt echter vooral in de praktijk. In de projecten die het NBBI uitvoert ten behoeve van bijvoorbeeld de wetenschappelijke sector worden ook resultaten ingezet die afkomstig zijn van onderzoek of vergelijkbare projecten uit de overheids- of zakelijke sector. En andersom natuurlijk ook. In de praktijk van het NBBI blijkt keer op keer dat in de "andere" sector die resultaten niet bekend zijn. Regelmatig kan zo worden voorkomen dat een wiel wordt uitgevonden dat elders al lang draait.

Een tweede opvallend kenmerk van informatieverzorging is, naast de breedte, de verhouding tussen doel en middelen, tussen puur vakinhoudelijke aspecten en de inzet van moderne elektronische hulpmiddelen. De wortels van het vak informatieverzorging zijn letterlijk eeuwenoud. De laatste, pakweg, tien of vijftien jaar worden in dat vak ook elektronische hulpmiddelen ingezet. In sterk toenemende mate. Voor de informatieverzorging betekent dat een belangrijke en gunstige ontwikkeling. Mits men zich weet te weren tegen een pure "technology push", waarbij de middelen tot doel verheven worden. Het NBBI heeft de expertise, en de onafhankelijkheid, om ook op dat technologische gebied zin en onzin van elkaar te onderscheiden en te wijzen op het soms enorme verschil tussen wat technologisch mogelijk is en wat er in de praktijk van terecht komt. Of tussen wat technologisch mogelijk is en waar de gebruiker behoefte aan heeft. Terwijl allerlei meer direct betrokken organisaties opkomen, terecht, voor juist dat facet van informatieverzorging waar zij voor verantwoordelijk zijn - zij het technologisch of vakinhoudelijk - kan het NBBI zich permitteren overzicht te houden over het geheel. Die koppeling van vakinhoudelijke en technische belangen, en de onafhankelijkheid die daarvoor nodig is, bepaalt een wezenlijke meerwaarde van het NBBI in het gehele veld van de informatieverzorging.

Organisatorisch omvormen

Voor wat betreft de werkwijze en de inrichting van het NBBI vallen in het regeringsstandpunt twee maatregelen op. Ten eerste krijgt het NBBI gelegenheid zich organisatorisch om te vormen naar een model dat ook gebruikelijk is bij andere instituten: het huidige bestuur wordt verbreed en krijgt bijzondere verantwoordelijkheid als Raad van Toezicht, terwijl de huidige directeur in de nieuwe situatie statutair directeur, tevens bestuurder van de stichting, wordt. Deze maatregel biedt het NBBI de mogelijkheid zijn statuten te herformuleren en zijn strategie aan te passen aan de situatie vijf jaar na oprichting.

Uren toerekenen

De tweede maatregel houdt in dat het NBBI zijn uren in het vervolg mag toerekenen aan de gelden die gemoeid zijn met de projecten die het NBBI beheert en leidt. Ook de uren die aan meer structurele activiteiten worden besteed kunnen via een dergelijke doorberekening ten goede komen aan het bureau zelf. Zo wordt, in de loop van een aantal jaren, het NBBI van een 'input-organisatie' tot een 'output-organisatie'. Dit stelt het NBBI voor de noodzaak om in de komende jaren een acquisitiebeleid te ontwikkelen, hetgeen niet gebruikelijk is in de informatieverzorging. Daar staat echter in gunstige zin tegenover dat de toenemende verzelfstandiging van het NBBI ook jegens de overheid wordt voortgezet. De basisfinanciering, die het NBBI de afgelopen jaren soms toch wat beperkte in keuzemogelijkheden en eigen prioriteitsstelling, wordt ingeruild voor toenemende directe project- en activiteitenfinanciering.

Al met al is het NBBI zeer tevreden over de afspraken die het met het Ministerie van O&W kon maken over de toekomst van het bureau. De afspraken stimuleren het NBBI voort te gaan op de inmiddels ingeslagen weg: een slagvaardig bureau voor informatieprojecten, met de nodige structurele taken om de op zich wat vage opdracht tot 'innoveren, stimuleren en coördineren' concreet te kunnen maken.

2. BESTUUR EN BUREAU

In 1992 moesten wij afscheid nemen van onze oud-voorzitter, later bestuurslid, Dr. J. Rosenberg. Hoewel wij wisten dat hij ernstig ziek was kwam het bericht van zijn overlijden toch als een schok. Het NBBI heeft veel te danken aan zijn persoonlijke betrokkenheid en inzet. Bestuursleden en bureaumedewerkers zullen zijn nagedachtenis in hoge ere houden.

Nieuwe medewerkers

Het bureau is in 1992 versterkt met vier nieuwe medewerkers. In januari trad de heer F.J. Andriessen MBA in dienst, terwijl in september, oktober en november respectievelijk mevr. drs. A.A. Wiercx, mevr. drs. A.H.C. Kramp en de heer drs. J. van de Walle zijn aangetreden.

Door de uitbreiding van het aantal leden van de nieuwe Raad van Toezicht ten opzichte van het bestaande Bestuur van het NBBI ontstonden er de facto drie op te vullen plaatsen. Eén van die plaatsen is in de loop van 1992 ingenomen door prof.ir. P. van der Vlist, partner bij organisatie-adviesbureau Bakkenist en hoogleraar aan de Technische Universiteit Eindhoven. De resterende twee plaatsen zullen in 1993 worden bezet zodra de nieuwe statuten van kracht worden. De voordracht voor die plaatsen heeft inmiddels plaatsgevonden.

PR-aspecten

In het evaluatierapport van 1991 aangaande het NBBI is geconstateerd dat het bureau zijn werk goed doet, maar dat het vaak schortte aan presentatie en andere PR-aspecten. In 1992 heeft het NBBI een serie gerichte PR-maatregelen genomen en doen nemen. Bovendien is een onderzoek gestart naar het beeld van het NBBI bij de meest betrokken relaties. De resultaten van dat onderzoek zullen in de loop van 1993 leiden tot verschillende maatregelen.

Acquisitie

Het NBBI staat voor de uitdaging een acquisitiebeleid te ontwikkelen met het doel externe opdrachten en financiering te verkrijgen. De ontwikkeling van een dergelijk beleid, hoe recent ook, heeft in 1992 al de nodige vruchten afgeworpen. Het aantal projecten waar het NBBI inkomsten aan ontleent is met 60% toegenomen ten opzicht van 1991, en, belangrijker nog, een aantal projecten wordt volledig extern gefinancierd. Die trend heeft zich in 1993 voortgezet. Zo heeft het NBBI een opdracht verworven voor een wereldwijd marktonderzoek ten behoeve van de OESO.

Het acquisitiebeleid beoogt ook nieuwe markten te vinden voor het NBBI. Projecten in onder andere de zorgsector en de museumwereld zijn daar het resultaat van.

Tenslotte heeft het NBBI opdrachten verworven bij de Europese Commissie, waarbij de aanwijzing, in 1992, als National Awareness Partner voor het IMPACT-2 programma, en de opdracht, in 1993, een Taal- en Technologie symposium te organiseren het meest in het oog lopen.

In 1993 zullen de acquisitie-activiteiten van het NBBI verder uitgebreid worden.

3. PROJECTACTIVITEITEN

In 1992 had het NBBI 41 projecten onder handen; 21 daarvan zijn gestart in 1992, en 20 daarvan waren lopende projecten; 13 projecten heeft het NBBI op eigen initiatief gestart, 28 projecten voerde het NBBI uit in opdracht van, of op verzoek van, derden.

Programmalijn A

Exportinformatie

Exportinformatie betreft de strategische en operationele informatie die een ondernemer nodig heeft voor het uitoefenen en opbouwen van zijn exportactiviteiten. Ook intermediaire organisaties houden zich intensief bezig met exportinformatie om het bedrijfsleven met advies te kunnen dienen. Kamers van Koophandel, branche-organisaties, banken en het exporterend bedrijfsleven hebben frequent te maken met een verscheidenheid aan informatiebronnen. In eerdere onderzoeken is geconstateerd dat door de ondoorzichtigheid en fragmentering van het informatie-aanbod er onvoldoende aansluiting is op de informatiebehoefte bij de exporteurs en de intermediairs.

Met het oog op deze imperfecte informatievoorziening heeft het NBBI een haalbaarheidsonderzoek opgezet. Doel van dit onderzoek is om uit te vinden of een technisch/organisatorische oplossing gevonden kan worden om de beschikbare exportinformatie effectiever en efficiënter toegankelijk te maken. De Exportbevorderings- en Voorlichtingsdienst EVD en de ABN♦AMRO bank participeren in het project.

Het NBBI heeft organisatie-adviesbureau Moret Ernst & Young opdracht verleend voor de uitvoering van het haalbaarheidsonderzoek. Medio 1993 zullen de eindresultaten bekend zijn.

[Contactpersoon: Mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Opleidingsbehoeften MKB

In overleg met de projectpartner de Rijksuniversiteit Groningen heeft het NBBI gezocht naar een uitgever die bereid is het ontwikkelde cursusmateriaal te testen en eventueel verder te exploiteren. De betrokken uitgever, Wolters-Noordhoff, is bereid gebleken zijn marketing-expertise voor dit project in te zetten. Na afronding van het cursusmateriaal kan in een korte pilot worden getest of deze vorm van afstandsonderwijs in de bestaande behoefte voorziet.

[Contactpersoon: A. van Geest]

De informatiebehoeften van het MKB in de toekomst: ontwikkeling van een veranderingsmodel voor sectoren en branches

In 1991 heeft het NBBI opdracht gegeven aan het Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (EIM) te onderzoeken of een veranderingsmodel kan worden ontwikkeld voor de informatieverzorging ten behoeve van het MKB. Het veranderingsmodel zou de marsroute moeten beschrijven om van de huidige situatie in de informatieverzorging ten behoeve van het MKB te komen tot de op middellange termijn te verwachten en te wensen situatie.

Op basis van case-studies werd in dit haalbaarheidsonderzoek vastgesteld dat het mogelijk is een dergelijk model te ontwikkelen en welke capaciteit daarvoor nodig is.

Het bleek dat dit model zich zou moeten richten op strategische informatie en de wijze waarop deze de MKB-ondernemer doelmatig zou kunnen bereiken. In 1993 beziet het NBBI, in overleg met het Ministerie van Economische Zaken, hoe aan het door EIM uitgevoerde haalbaarheidsonderzoek een vervolg kan worden gegeven.

[Contactpersoon: drs. L.J. Pennings]

Selectieve retro-automatisering alfa-informatieverzorging

In opdracht van het NBBI werd door de Koninklijke Bibliotheek in 1991 een inventarisatie uitgevoerd van catalogi, documentaire bestanden en bibliografieën die relevant worden geacht voor alfa-wetenschappers en die nog niet, of slechts ten dele, in digitale vorm beschikbaar zijn.

Op basis van deze inventarisatie werd door de Koninklijke Bibliotheek, met ondersteuning van het NBBI, een gebruikersonderzoek uitgevoerd om te achterhalen welke bestanden naar de mening van de gebruikers bij voorkeur in aanmerking zouden komen voor retro-automatisering.

De resultaten van dit onderzoek zijn in december 1992 gepubliceerd door de Koninklijke Bibliotheek onder de titel "Behoeften van alfa-wetenschappers aan geautomatiseerde titelbestanden: een gebruikersonderzoek in het kader van de alfa-informatievoorziening".

Bij de respondenten van de vakgroep geschiedenis staat van de gedrukte bibliografieën het "Repertorium van boeken en tijdschriftartikelen betreffende de geschiedenis van Nederland" bovenaan op de lijst van bibliografieën waarvan beschikbaarstelling in digitale vorm wenselijk is.

Op verzoek van het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (ING), de uitgever van het repertorium, heeft het NBBI een projectvoorstel voor een marktverkenning uitgewerkt, dat tot doel heeft de binnen- en buitenlandse markt voor een elektronische versie van het Repertorium te verkennen. Een en ander zal resulteren in een plan van aanpak voor een pilot-project.

[Contactpersoon: drs. L.J. Pennings]

Milieu-informatie

Door verschillende partijen in de marktsector zijn CD-ROM's met milieu-informatie ontwikkeld en in de loop van 1992 op de markt gebracht. Door de ongelijksoortigheid van de aangeboden informatie en informatiesystemen is het totaal van het informatie-aanbod in deze sector onoverzichtelijk. Gelet op het beperkte commerciële succes van de CD-ROM's is bij uitgevers inmiddels enige terughoudendheid te bespeuren t.a.v. de ontwikkeling van nieuwe elektronische informatieproducten op dit terrein. Bovendien bleek nog eens dat op dit moment geen duidelijkheid bestaat over de toekomstige infrastructuur voor de intermediaire milieu-informatieverzorging.

Het NBBI heeft overlegd met (potentiële) aanbieders van (juridische) milieu-informatie over de wenselijkheid en haalbaarheid van één samenhangend informatiesysteem dat inzicht geeft in de milieu-wetgeving.

Het blijkt wenselijk de aandacht allereerst te richten op de ontwikkeling van een adequate infrastructuur, zodanig dat een basis aanwezig is voor de verdere exploitatie, verspreiding en het onderhoud van nieuw ontwikkelde informatiediensten en -producten.

[Contactpersoon: drs. L.J. Pennings]

Programmaliijn B

Marktonderzoek document delivery

In opdracht van de RABIN heeft het NBBI een onderzoeksplan opgesteld naar documentleveringsdiensten door bibliotheken, uitgeverijen, boekhandel en overige organisaties in Nederland.

Het NBBI heeft vervolgens de uitvoering van het onderzoek begeleid. De uitvoering was opgedragen aan Innogration Management Consultants te Leiden. In de eindrapportage 'Tussen origineel en afschrift' (maart 1992) is feitenmateriaal opgenomen over de werkwijze van de in Nederland actieve documentleveringsdiensten, de tarieven, de omvang, de vorm en de bibliografische toegang. Dit materiaal is verkregen via deskresearch, een enquête en een aantal interviews. Eveneens zijn in het rapport trends gesignaleerd rond elektronische documentlevering. Daarbij is vooral gekeken naar samenwerkingsperspectieven tussen de betrokken partijen ter verbetering dan wel uitbreiding van deze steeds omvangrijker wordende dienstverlening. De nadruk ligt daarbij op publiek-private samenwerking.

De RABIN gebruikt de onderzoeksresultaten ten behoeve van verschillende onderdelen van haar adviesprogramma. Het NBBI benut het feitenmateriaal en trends binnen projecten rond (elektronische) documentlevering en auteursrechten.

[Contactpersoon: mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Online Contents

De Bibliotheek van de katholieke Universiteit Brabant (KUB), de Koninklijke Bibliotheek (KB) en de Stichting Centrum voor Bibliotheekautomatisering Pica hebben gezamenlijk een proefproject uitgevoerd rond het, in elektronische vorm, toegankelijk maken van artikelbeschrijvingen van tijdschriften. In opdracht van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen heeft het NBBI de projectbegeleiding en financiering van de KB-activiteiten op zich genomen.

Binnen het project is met behulp van scanning en OCR-programmatuur een landelijke database ontwikkeld, die de bron vormt voor o.a. het lokale KB-Online Contents bestand. De circa 2000 artikelbeschrijvingen van de KB worden in 1993 op proef aan de gebruikers aangeboden. Het gebruik van dit lokale KB-Online Contents bestand zal worden geëvalueerd. Naast het opzetten van een produktielijn voor het maken van de artikelbeschrijvingen, heeft de KB een vergelijkend onderzoek uitgevoerd naar verschillen tussen het invoeren via scanning en OCR, en het handmatig invoeren. Uit dit onderzoek is gebleken dat er nauwelijks verschil bestaat in de productie-omvang en de kwaliteit van beide methoden.

Het proefproject zal begin 1993 zijn afgerond. Aan de verspreiding van de resultaten van het vergelijkend onderzoek naar de invoerwijze en van de evaluatie zullen KB en NBBI ruim aandacht besteden.

[Contactpersoon: mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Snelle levering van documenten door wetenschappelijke bibliotheken (RAPDOC)

Op basis van de afspraken die eind 1991 onder leiding van NBBI zijn gemaakt tussen het Centrum voor Bibliotheekautomatisering Pica en de daaraan gelieerde bibliotheken met enkele belangrijke documentleverende bibliotheken, heeft het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen in maart een bijdrage in de financiering van het RAPDOC-ontwikkeltraject 1991-1993 toegezegd.

Gedurende deze periode worden de organisatorische en technische voorzieningen getroffen voor

- een centrale database met de inhoudsopgaven van ca. 6500 tijdschriften (de meest gevraagde) die kan worden benut voor het aanvragen van artikelen;
- de verdeling van de aanvragen over de deelnemende instellingen;
- de levering van de aangevraagde artikelen in de uiteindelijke operationele situatie via elektronische wegen en binnen 24 uur.

Het aantal deelnemende bibliotheken is uitgebreid tot 19:

- . 10 Pica-universiteitsbibliotheken met als afzonderlijke eenheid de bibliotheek van de Medische faculteit Rotterdam;
- . Koninklijke Bibliotheek, bibliotheken van KNAW, LUW, TUD en TUE;
- . Openbare Bibliotheek Amsterdam, Gemeentebibliotheek Rotterdam en de bibliotheek van het Vredespaleis

Voor het produceren van de inhoudsopgaven en de gegevens van artikelen zijn contractuele afspraken gemaakt met Swets & Zeitlinger. De aanlevering is gestart in september 1992; per week worden ruim 15.000 records ingelezen in de Pica-database.

Met betrekking tot de techniek is ervoor gekozen gelijke tred te houden met een belangrijke technologische ontwikkeling rond zogenoemde servers in plaats van oorspronkelijk voorziene Send/Receive-stations. Voor de lokale afhandeling van scannen en printen worden aan deze servers werkstations gekoppeld.

In de loop van 1992 is het globale projectplan en de daarin opgenomen begroting nader uitgewerkt. De stuurgroep van deelnemende bibliotheken is in november akkoord gegaan met het uitgewerkte plan en de begroting. Op basis daarvan zal het project nu verder worden uitgevoerd.

[Contactpersoon: mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Programmalijn C

Bedrijfsvoering wetenschappelijke bibliotheken

Naar aanleiding van de gesprekken met de UKB over een onderzoek naar de frequentie van het gebruik van literatuur in wetenschappelijke bibliotheken, heeft het NBBI in 1992 het initiatief genomen voor een onderzoek rond de financieel-economische bedrijfsvoering van die bibliotheken. Het doel is te komen tot een model dat - eventueel met aanpassingen - in de verschillende bibliotheken kan worden geïmplementeerd. De bibliotheken van KNAW, RUG, RULi, TUD, TUT en UvA, later aangevuld met KB en TUE, hebben zich bereid verklaard hieraan in directe zin mee te werken.

Het NBBI heeft Deloitte en Touche opdracht gegeven om de eerste fase - het opstellen en uitwerken van een beleidsagenda - in de maanden mei t/m juli uit te werken. De resultaten daarvan zijn in september met de in UKB-verband verenigde bibliotheken doorgenomen. Ten behoeve van de tweede fase - het ontwikkelen van een model in een 'proeftuin'-omgeving - is een nader uitvoeringsplan opgesteld en met de participerende bibliotheken besproken. In dat overleg is de TUT als lokatie voor de uitvoering daarvan gekozen. Deze pilot is eind 1992 gestart.

[Contactpersoon: ir. J. Diekmann]

Verbeteren toegankelijkheid museumcollecties

Het NBBI heeft in 1991 een verkennend onderzoek 'Mogelijkheden voor gemeenschappelijke aanpak automatisering museumschatten' opgezet en laten uitvoeren. Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat musea behoefte hebben aan samenwerking rond de bouw en uitwisseling van trefwoordenlijsten respectievelijk thesauri voor de registratie van hun museale collecties. In het verslagjaar heeft het NBBI rond dit thema het project MUSEUMTERM opgezet en partners gezocht voor de uitvoering daarvan. Medio 1992 is het project gestart. Participanten zijn het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, de Rijksdienst voor Beeldende Kunst, het Landelijk Contact Museumconsulenten en de Nederlandse Museumvereniging afdeling SIMIN.

Het project MUSEUMTERM bestaat uit drie deelprojecten:

- Een literatuuronderzoek en analyse van (inter)nationale literatuur omtrent terminologische produkten voor de registratie en ontsluiting van museale collecties, en een inventarisatie van gepubliceerde trefwoordenlijsten e.d.. Doel hiervan is het samenstellen van een eisenlijst voor terminologische produkten binnen de museale sector.
- Een enquête onder alle Nederlandse musea, met als doel een zo compleet mogelijk overzicht van trefwoordenlijsten e.d. te krijgen die door musea intern zijn ontwikkeld en worden gebruikt.

Eind maart 1993 worden de resultaten van beide deelprojecten verwacht. Op basis daarvan besluiten de projectparticipanten over het starten van het derde deelproject. Het doel daarvan is de mogelijkheden verkennen voor een zogenaamd 'clearinghouse' voor terminologische produkten. Dit is een centraal punt waar - in samenwerking met de musea - (gegevens over) trefwoordenlijsten e.d. worden verzameld, bewaard en ter beschikking gesteld. Het clearinghouse zou daarnaast ook met de ondersteuning en/of ontwikkeling kunnen worden belast.

[Contactpersoon: mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Documentatiesysteem Kunstenaars

Het NBBI heeft in samenwerking met de Artoteek Den Haag in 1992 een plan opgesteld voor een onderzoeks- en proefproject Documentatiesysteem kunstenaars.

De eerste fase van het project is eind 1992 van start gegaan. Hierin wordt geïnterpreteerd op welke wijze een actueel, goed toegankelijk en voor meerdere doeleinden inzetbaar documentatiesysteem kan worden gerealiseerd. Via dit (regionaal toepasbare) systeem wordt informatie in tekst en beeld over kunstenaars en hun produkten toegankelijk gemaakt voor kunstbemiddelaars, adviescommissie's, e.d., die op grond van documentatie kunstenaars selecteren voor bijvoorbeeld aankopen of opdrachten.

Indien de resultaten hiertoe aanleiding geven, zal in fase 2 een prototype van het systeem worden ontwikkeld en uitgetest door de potentiële gebruikers.

Naast het NBBI en de Artoteek Den Haag participeert ook het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) in dit project.

[Contactpersoon: mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Programmalijn D

Beeldmateriaal in elektronische vorm

In het verslagjaar is door de Koninklijke Bibliotheek de gebruikersevaluatie gehouden in de sector Kunst en Cultuur van de eerste Nederlandse CD-ROM met illustraties. Daarbij werd duidelijk dat het medium CD-ROM in de wereld van de kunsthistorie nog maar beperkt wordt gebruikt. De gebruikers van de CD-ROM vonden de hier getoonde collectie interessant; ook internationaal zijn de geluiden zeer positief. Van over de gehele wereld komen bij de vakgroep Computer en Letteren van de Rijksuniversiteit Utrecht reacties binnen inzake de ICONCLASS-C, het ontsluitingssysteem voor de illustraties. Van dit systeem is inmiddels een bijgewerkte versie verschenen.

[Contactpersoon: A. van Geest]

Beeldbank Sociale Geschiedenis (IISG)

De ontsluiting en digitale vastlegging van de verzameling foto's, affiches en karikaturen bij het Internationale Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) vordert goed. Het traject over meer dan 8 jaar dat in opdracht van O&W door NBBI wordt begeleid en beoordeeld, is verdeeld over een viertal tranches. In het tweede jaar van de tweede tranche is de aandacht gericht geweest op de buitenlandse foto's. Daarvan zijn er circa 25.000 toegankelijk gemaakt.

Een gebruiker kan via de terminals van het GEAC-bibliotheek-systeem de opgeslagen gegevens raadplegen en een gewenste afbeelding op de daarbij opgestelde monitor laten tonen. Dit geschiedt via het lokale netwerk door een afzonderlijk systeem met de gecomprimeerde opslag van de afbeeldingen dat is gekoppeld aan het bibliotheeksysteem.

Eind 1992 is een projectplan voor de derde tranche opgesteld en ingediend bij het Ministerie van O&W; deze tranche richt zich op de affiches.

Evenals voorgaande jaren kan worden gemeld dat de ervaringen rond het beschrijven en opnemen van de afbeeldingen en vooral ook de reacties op de mogelijkheden van het raadplegen en inzien van beelden op de terminals positief zijn.

[Contactpersoon: ir. J. Diekmann]

Online expertsystemen

Het NBBI heeft samen met het IMK, instituut voor het midden- en kleinbedrijf, de toepassingsmogelijkheden van expertsysteem-technologie in het MKB onderzocht. Het onderzoek concentreerde zich op concrete toepassingen en op de vraag wat de rol zou kunnen zijn van branche-organisaties in het stimuleren van dergelijke toepassingen.

Het onderzoek bracht aan het licht dat er reële mogelijkheden zijn voor pilot-projecten bij een aantal organisaties, vooral op het terrein van systemen voor bedrijfsdiagnose en -analyse, gerelateerd aan produktinformatie en diagnoses van produktiesystemen. Circa 300 branche-organisaties zijn uitgenodigd om met concrete voorstellen te komen. Het NBBI biedt ondersteuning aan bij de realisatie van pilots.

De branche-organisaties denken bij de toepassingsmogelijkheden vooral aan gebruik door eigen consultants, mogelijk aan een combinatie van gebruik door het MKB zelf en dienstverlening door de branche-organisatie.

[Contactpersoon: A. van Geest]

Ontwikkeling Toegangsfaciliteiten infobestanden (KUB-gids)

In maart 1992 is de tweede versie geïmplementeerd van de "knowledge navigator". De knowledge navigator is een systeem van de KUB dat toegang vergemakkelijkt tot verschillende informatiebestanden. De tweede versie biedt uitgebreide informatie over de verschillende bestanden en laat gebruikers wensen en suggesties doorgeven. Tevens is het aantal bestanden waartoe de navigator toegang geeft, uitgebreid.

Verdere ontwikkelingen hebben aan het einde van 1992 geresulteerd in een derde versie en de voorbereiding voor de implementatie daarvan begin 1993. Medewerkers en studenten bij de KUB krijgen daardoor de beschikking over een systeem dat informatie biedt over diverse bronnen en dat suggesties doet aan de hand van een specifieke gebruikersvraag over verder te ondernemen acties.

Het NBBI begeleidt en beoordeelt, in opdracht van O&W, het ontwikkelings-traject, dat zal worden afgesloten met een evaluatie van gebruikerservaringen. In de eindrapportage zal ook aandacht worden besteed aan de mogelijkheden voor de verspreiding van de resultaten.

[Contactpersoon: ir. J. Diekmann]

Electronische tijdschriften

De relatie tussen de verschillende partijen bij de totstandkoming van papieren tijdschriften, nieuwsbrieven e.d. is helder. De auteur schrijft, de uitgever selecteert, produceert en exploiteert, de bibliotheek verspreidt en de lezer leest. Door de komst van elektronische opslag en verspreiding van informatie komt in deze relatie een verandering. Het elektronisch tijdschrift biedt in theorie de mogelijkheid om binnen de informatieketen enkele stappen over te slaan: van het creatief proces bij de auteur kan de elektronische informatie direct ter beschikking komen van de lezer. Welke meerwaarde houden uitgevers en/of intermediairs (bibliotheken) met betrekking tot het elektronische produkt?

De partijen binnen de informatieketen tasten op dit moment de mogelijkheden af om hun positie te behouden of juist te veranderen en hun dienstverlening en bedrijfsvoering af te stemmen op de nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld scanning binnen bibliotheken, elektronische documentlevering).

De gevolgen voor de totale informatieketen kunnen aanzienlijk zijn en het is van belang daarop te kunnen anticiperen.

Het NBBI heeft in het verslagjaar een onderzoek opgezet naar de verwachte invloed van elektronische tijdschriften op de processen en relaties binnen de informatieketen. De partners in dit project zijn de KB, NBLC en PICA.

Een en ander is voorbereid in ATLAS-verband.

[Contactpersoon: A. van Geest]

4. OVERIGE ACTIVITEITEN

Centrale Catalogus voor de Kartografie (CCK)

De Koninklijke Bibliotheek realiseert in samenwerking met het NBBI het operationele CCK-systeem, dat is gericht op het beschrijven, ontsluiten en raadpleegbaar maken van kartografische verzamelingen, die bij participerende kaartbeherende instellingen aanwezig zijn.

De afronding van programmatuur en documentatie en de consolidatie van dit systeem zijn in 1992 de hoofdpunten van aandacht geweest.

Na de oplevering door de Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Utrecht, vakgroep Kartografie, zijn de resultaten van het ontwikkelingstraject aan een uitgebreide test onderworpen. De gerealiseerde functionaliteit bestaat uit online en offline mogelijkheden voor het invoeren van beschrijvingen, het raadplegen en het uitvoeren van deelverzamelingen, dit in combinatie met gespecialiseerde thesaurusfaciliteiten met onder meer een actuele regio-thesaurus.

De produktie van kaartbeschrijvingen door participerende instellingen is met behulp van de offline programmatuur vanaf begin 1992 mogelijk, evenals de offline uitvoer. Inmiddels is verschenen het kaartenoverzicht 1988-1990 van het Staring Centrum. De jaarlijkse uitgave van de Bibliografie van in Nederland verschenen kaarten zal door de KB worden hervat; de voorbereidingen voor de eerste publikatie zijn afgerond.

In overleg met de participerende instellingen is een onderzoek uitgevoerd naar het extern toegankelijk maken van het CCK-systeem via landelijke netwerken. De benodigde voorzieningen zijn getroffen en worden verder getest.

Afgezien van de afwikkeling is het CCK-project - met als doel het realiseren van een operationeel CCK-systeem - daarmee afgesloten.

[Contactpersoon: ir. J. Diekmann]

Rotterdam Bibliotheek en Informatienetwerk (ROBIN)

De geautomatiseerde systemen van de Bibliotheek van de Erasmus Universiteit en van de Gemeentebibliotheek Rotterdam zijn eind 1992 succesvol gekoppeld. Gebruikers kunnen nu op gelijksoortige wijze toegang te verkrijgen tot de beide systemen, een PICA- en een ALS-systeem.

De beide instellingen treffen in aansluiting daarop organisatorische maatregelen voor de operationele situatie. De resultaten en ervaringen die in dit project zijn opgedaan kunnen een belangrijke voorbeeldfunctie vervullen voor enkele andere plaatsen in Nederland waar een soortgelijke combinatie van geautomatiseerde systemen bij een universiteits- en openbare bibliotheek zich voordoet.

[Contactpersoon: ir. J. Diekmann]

Patrologia Latina Database

Steeds vaker wordt binnen de universiteiten gebruik gemaakt van het medium CD-ROM, niet alleen binnen de bibliotheek, maar vooral ook binnen vakgroepen. Deze, vooral stand-alone, toepassingen zijn in veel gevallen erg prijzig. Het NBBI heeft, in nauwe samenwerking met de Katholieke Universiteit Utrecht, het initiatief genomen om met uitgevers van CD-ROM's te onderhandelen over kortingen op de aanschafprijs voor gesloten gebruikersgroepen.

Die onderhandelingen zijn gunstig verlopen, en NWO heeft in het geval van de Patrologia Latina Database besloten een eenmalige bijdrage te geven zodat de vakgroepen die dat willen met aanzienlijke korting dit produkt kunnen aanschaffen.

Inmiddels hebben verschillende partijen het NBBI verzocht om vergelijkbare acties. Verdere onderhandelingen zijn gaande.

[Contactpersoon: A. van Geest]

Informatiekunde binnen het voortgezet onderwijs

Het NBBI heeft in opdracht van de RABIN een onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van informatie binnen het voortgezet onderwijs.

Het onderzoek had tot doel om bepaalde aspecten van informatiegebruik binnen het onderwijs uit te diepen. De resultaten van het project worden gebruikt bij het formuleren van een advies over dit onderwerp dat de RABIN uitbrengt aan de minister van Onderwijs en Wetenschappen.

Door middel van deskresearch en interviews is onderzocht wat er binnen het voortgezet onderwijs wordt gedaan om leerlingen zogenaamde informatievaardigheden bij te brengen. De resultaten van het onderzoek zijn neergelegd in de rapportage 'Informatiegebruik binnen het voortgezet onderwijs', die als bijlage is toegevoegd aan het betrokken RABIN-advies.

Ook de aanbevelingen die het NBBI heeft geformuleerd heeft de RABIN grotendeels overgenomen. Eén van deze aanbevelingen is het instellen van een landelijk coördinatiepunt voor informatiegebruik in het onderwijs. De RABIN stelt het NBBI voor als kandidaat voor het vervullen van deze functie.

[Contactpersoon: mevrouw drs. A.A. Wiercx]

Proefproject Scanning BTUD

In het verslagjaar is het proefproject Scanning van de Bibliotheek van de Technische Universiteit Delft (BTUD) afgerond. Doel van het proefproject was het onderzoeken van de bouw van een tweetal functiegerichte toepassingen voor de dienstverlening 'documentleverantie'. Deze toepassingen waren er op gericht om met behulp van scanningstechnieken de afwikkeling van de abonnementen op de inhoudsopgaven van tijdschriften, en het opbouwen van een onderwerpsgerichte database met artikelgegevens, efficiënter te laten verlopen. Binnen het project is eveneens aandacht besteed aan de mogelijkheden voor samenwerking op dit terrein met andere partijen.

De positieve resultaten van de proef zijn voor de BTUD aanleiding geweest het gerealiseerde proefstelsel te handhaven en vervolgactiviteiten te starten.

In opdracht van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen heeft het NBBI het (financieel) beheer van het project op zich genomen.

[Contactpersoon: mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Taaltechnologie

Ontwikkelingen binnen de taaltechnologie zijn van belang voor de ontwikkeling en toepassing van informatietechnologie. Gezien bijvoorbeeld de groei van elektronische (internationale) gegevensuitwisseling en de groei van elektronische bestanden is de inzet van taaltechnologische hulpmiddelen voor retrieval gewenst. Vandaar dat er op dit terrein enkele projecten binnen het Activiteitenplan van het NBBI zijn opgenomen. In opdracht van de Ministeries van Onderwijs en Wetenschappen en Economische Zaken voert het NBBI het beheer over de financiële bijdragen aan de onderstaande projecten.

Eveneens neemt het NBBI deel in de nationale klankbordgroep voor het Europese programma Linguistic Research and Engineering (LRE) dat in 1993 van start zal gaan.

EUROTRA-Transitiefase

Het automatische vertaalproject EUROTRA, dat door de EG in 1990 is afgerond, heeft in de periode 1991 en 1992 een vervolg gekregen. In deze zogenaamde Transitiefase is het zwaartepunt verschoven van onderzoek naar het voorbereiden van de ontwikkeling van een operationeel automatisch vertaalsysteem. In Nederland worden deze onderzoeks- en ontwikkelingswerkzaamheden uitgevoerd door de Stichting Taaltechnologie (STT) te Utrecht.

Noun phrases

Het in 1992 opgezette project Noun Phrases beoogt een brug te slaan tussen de resultaten van het eerdere afgeronde project EUROTRA-GRAMMAR en de computationele semantiek. Dit project beoogt een verbetering van de exploitatiemogelijkheden van de Grammar-resultaten en een betere aansluiting bij het geplande Europese programma Linguistic Research and Engineering (LRE). De uitvoering is in handen van de STT. Het project wordt eind 1993 afgerond.

Information retrieval

In vervolg op een van de projecten binnen het Eurotra-programma is eind 1992 het project Information Retrieval vormgegeven. Dit project heeft tot doel het ontwikkelen een full-text retrieval systeem voor de talen Nederlands en Engels, met verschillende taalkundige uitbreidingen die de kwaliteit van retrieval-methoden verbeteren. Het systeem zal eveneens meertalig toegankelijk zijn. De uitvoerders zijn het Instituut voor Perceptieonderzoek van de Technische Universiteit Eindhoven (Philips) en de STT.

Wanneer de benodigde financiering wordt verkregen kan het project in 1993 van start gaan.

Seminar Taal & Technologie

In opdracht van directoraat-generaal XIII van de Europese Commissie heeft het NBBI eind 1992 de eerste voorbereidingen getroffen voor een seminar Taal & Technologie dat in het voorjaar van 1993 zal worden gehouden.

[Contactpersoon: mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Informatiestatistieken

In opdracht van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen organiseert en begeleidt het NBBI een verkennend onderzoek naar informatiestatistiek. Het project vormt een uitwerking van het door de RABIN uitgebrachte advies "Kwantificering van de informatiesector". Het NBBI heeft een projectspecificatie opgesteld en heeft opdracht verleend aan Deloitte & Touche voor de praktische uitvoering van het onderzoek.

Ter begeleiding van het onderzoek heeft het NBBI een klankbordgroep ingesteld, waarin de volgende personen zitting hebben: Prof.dr. P. Verburg (voorzitter), Dr. J. de Swart (bibliotheek VU Amsterdam), Drs. R.A.A.J. Luijendijk (CBS), Drs. H. Goutier (BiZa/Directie Organisatie en Informatievoorziening), Mr. A. Dobbelaar (NVI), Drs. M.A.M. Eijffinger (RABIN).

In beginsel gaat het bij een brede informatiestatistiek om statistieken over de volledige informatiesector. In het haalbaarheidsonderzoek is de beperking aangebracht tot statistieken over de sector documentaire informatieverzorging. Deze sector bestaat voor het onderzoek uit:

- databankexploitanten
- hostorganisaties
- documentatiecentra
- uitgeverijen
- bibliotheken
- detailhandelsbedrijven
- groothandel- en distributiebedrijven
- archieven
- gebruikers van diensten van deze organisaties.

In het onderzoek is eerst het aanbod van relevante statistische gegevens onderzocht. Vervolgens is aan feitelijke en potentiële gebruikers van deze statistieken gevraagd zich uit te spreken over hun kennis, huidige gebruik, oordeel en wensen ten aanzien van informatiestatistieken.

Tot slot is aan de aanbieders gevraagd een mening te geven over de bevindingen en conclusies van het gebruikersonderzoek, over de haalbaarheid van een brede informatiestatistiek, en de mogelijke rol die de aanbieder daarbij ziet weggelegd voor zichzelf en voor anderen.

Het onderzoek was eind 1992 in de fase van afronding.

[Contactpersoon: drs. L.J. Pennings]

COIN

In 1990 heeft het NBBI het initiatief genomen voor het proefproject COIN. Doel van dit project was te onderzoeken of het gebruik van professionele elektronische informatie in het hoger en wetenschappelijk onderwijs gestimuleerd kan worden. Van medio 1991 tot medio 1992 hebben vier onderwijsinstellingen de, speciaal voor het onderwijs aangepaste, CD-ROM met fiscaal-juridische data van Kluwer Datalex binnen hun practica getest. In dit project heeft het NBBI samengewerkt met uitgeverij Kluwer Datalex, de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Katholieke Universiteit Nijmegen, de HES Rotterdam en de HEAO Arnhem.

Uit de evaluatie van de project is naar voren gekomen dat voor speciale onderwijs CD-ROM's de markt niet groot genoeg is. Echter spin-off's van bestaande producten waar wel een markt voor bestaat, hebben een redelijk kans van slagen. De gebruikers van de onderwijsversie van de fiscaal-juridische CD-ROM gaven aan vaker en uitgebreider te willen zoeken in elektronisch beschikbare bestanden dan in de gedrukte naslagwerken. Het grootste probleem bleek voornamelijk een gebrek aan vertrouwdheid met de zoektermen en zoekmethode te zijn. Voor veel studenten was het een van de eerste keren dat zij met elektronische databanken leerden omgaan.

[Contactpersoon: mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Het gebruik van chipcards in bibliotheken

Het NBBI heeft in 1992 een onderzoek verricht naar het gebruik van magneetstrip- en chipkaarttechnologie in bibliotheken. Magneetstripkaarten en chipkaarten kunnen administratieve taken van bibliotheekmedewerkers overnemen en vergroten daarmee de efficiency van de bedrijfsvoering en de service aan de klant. De opdrachtgever is de PBC Zuid-Holland, ten behoeve van alle Nederlandse bibliotheken die werken met het ALS-bibliotheekstelsel.

Het doel van het onderzoek is de huidige stand van magneetstripkaart- en chipkaarttechnologie te inventariseren, op nationaal en internationaal niveau. Ontwikkelingen in de bibliotheeksector zijn daarbij de invalshoek. Het onderzoek omvatte desk-research, interviews en beoordeling van gerealiseerde chipkaarttoepassingen in een bibliotheek.

Uit het onderzoek blijkt dat de magneetstrip- en chipkaarttechnologie ondersteuning kan bieden bij toegangscontrole, bij identificatie van de lener, bij het uitlenen, retourneren en beveiligen van bibliotheekmateriaal en bij betalen van boetes en kopieën.

In Nederland is de bibliotheek van de Katholieke Universiteit Brabant (KUB) de eerste die de chipkaart heeft toegepast als bibliotheek- en collegekaart. Voor de chipkaart is gekozen omdat die minder fraudegevoelig is, meer functionaliteit biedt en de privacy van de gebruiker beter beschermt, in vergelijking met de magneetstripkaart.

De meeste chipkaarttoepassingen hebben een multifunctioneel karakter. Verschillende toepassingen op één kaart maken de investeringen in chipkaarten pas rendabel. Om de multifunctionaliteit van de chipkaarttoepassing ten volle te kunnen benutten, zullen organisaties moeten samen werken.

Op dit moment ontwikkelt de Gemeente Den Haag een citycard, in samenwerking met andere partijen, waaronder de Openbare Bibliotheek. Deze citycard is gebaseerd op chipkaarttechnologie en zal gebruikt worden bij uiteenlopende gemeentelijke instellingen.

De Openbare Bibliotheek van Den Haag maakt deel uit van de ALS-gebruikersgroep. Het vervolg van het chipkaartproject is om die reden gekoppeld aan de ervaringen met het citycardproject. De toepassing van de chipcard bij de Katholieke Universiteit Brabant heeft al bewezen dat de chipkaart - letterlijk en figuurlijk - een haalbare kaart is.

[Contactpersoon: mevrouw drs. A.H.C. Kramp]

Informatievoorziening Zorg- en Welzijnssector

In opdracht van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW/Informatiecentrum) heeft het NBBI een plan opgesteld voor een pilot inzake de informatievoorziening in de zorgsector. De pilot betreft een onderzoek op welke wijze de informatievoorziening voor één van de werksoorten van het NIZW - te weten de Kinderopvang - verbeterd kan worden. Bovendien dient de pilot een basis te leggen voor een model/werkwijze voor het NIZW. Op basis van dit model kan het NIZW werken aan de verbetering van de informatievoorziening van andere werksoorten die tot hun terrein behoren.

NIZW en NBBI hebben het adviesbureau Helderman, Brinkers, Mackenzie Owen opdracht verleend voor de uitvoering van de pilot. Het NBBI draagt zorg voor de projectcoördinatie.

Eind 1992 is de eerste fase van de pilot van start gegaan. Middels interviews en deskresearch worden de wensen en eisen van de verschillende instellingen binnen de kinderopvang en de optredende knelpunten geïnventariseerd. Naar verwachting zal de pilot medio 1993 worden afgerond.

[Contactpersoon: mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Professionele beroepsinformatie

NBBI, NVB, VOGIN en de beroepsopleidingen op dit terrein onderzoeken gezamenlijk op welke wijze professionele informatie-aanbieders zo effectief mogelijk hun dienstverlening kunnen richten op bepaalde beroepsgroepen. De intentie van het overleg is een pilot te starten die gericht is op verbetering van de informatievoorziening binnen één maatschappelijke subsector.

[Contactpersoon: A. van Geest]

Kwaliteitszorg bij informatie-leveranciers

Kwaliteitszorg is een systematische methode om kwaliteitsstandaards vast te stellen en deze toe te passen binnen een organisatie. Uit verkennend onderzoek van het NBBI blijkt dat in de wereld van informatieleveranciers en bibliotheken kwaliteitsprogramma's slechts sporadisch te vinden zijn. In vooral industriële sectoren bestaat al wel uitgebreide ervaring met het opzetten van kwaliteitsnormen, kwaliteitsprogramma's en kwaliteitscertificaten. Binnen de dienstverlenende sector is ook wel algemeen toenemende belangstelling voor systematische kwaliteitsverbetering, maar de vraag is in hoeverre de eerste resultaten daarvan toe te passen zijn op het meer specifieke terrein van de informatieverzorging.

Het NBBI wil aan de hand van een pilot-project instrumenten ontwikkelen die organisaties uit de informatiesector kunnen hanteren wanneer zij kwaliteitsverbeteringen systematisch willen invoeren. De beoogde doelgroepen zijn uitgeverijen, informatiecentra, bibliotheken, documentatiecentra en informatie-afdelingen.

In het najaar van 1993 zal het NBBI een congres organiseren over kwaliteitszorg in de informatieverzorging. Het ligt in de bedoeling daarbij de resultaten te presenteren van het in 1993 uit te voeren pilot-project en tevens relevante kwaliteitsinstrumenten te presenteren.

[Contactpersonen: drs. L.J. Pennings]

Informatiemakelaardij

Informatiemakelaardij is het tegen betaling leveren van "informatie op maat", die op basis van bewerking van "ruwe" - documentaire - informatie tot stand is gekomen.

Het NBBI onderzoekt hoe informatiemakelaardij ingezet kan worden in de informatievoorziening aan het bedrijfsleven, met bijzondere aandacht voor het MKB. Het project omvat een verkennend onderzoek en een proefproject. Afhankelijk van de uitkomsten van het verkennend onderzoek zal het proefproject het concept van informatiemakelaardij in de praktijk testen. Eén van de resultaten zal zijn een "Gids voor de informatiemakelaardij in Nederland".

[Contactpersoon: drs. L.J. Pennings]

De toekomst van de informatieketen

Onder invloed van technische, bestuurlijk-organisatorische, economische en maatschappelijke ontwikkelingen treden veranderingen op in de informatieverzorging. Geconstateerd kan worden dat deze veranderingen in onze tijd in een steeds hoger tempo plaats vinden. Te denken valt aan het tempo waarin de optische media de markt hebben veroverd, de ontwikkelingen in het gebruik van netwerken, de toepassing van scanningstechnieken voor de opslag van informatie, etc. Voor een gedeelte zijn deze ontwikkelingen autonoom; voor een gedeelte zijn ze te sturen. Behalve de inzet van sturingsinstrumenten is daarvoor ook inzicht nodig in de richting waarin gestuurd kan worden en welke richting het meest wenselijk is.

Het project "De toekomst van de informatieketen" moet concreet inzicht geven in mogelijkheden en moeilijkheden, de state of the art, van de informatieverzorging in Nederland.

Op basis van een analyse van diverse aspecten van de informatieverzorging zullen verschillende technisch-organisatorische scenario's worden opgesteld voor toekomstige ontwikkelingen op dit terrein. Het project wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met drs. J. Mackenzie Owen.

[Contactpersoon: drs. L.J. Pennings]

Elektronische informatiediensten via netwerken

Het NBBI voerde in opdracht van de RABIN een vooronderzoek uit naar elektronische informatiediensten via netwerken. Het vooronderzoek is gericht op het opstellen van een onderzoeksagenda, met concrete aanbevelingen voor vervolgonderzoek.

In het vooronderzoek staan de volgende vragen centraal: welke veranderingen en verschuivingen vinden er plaats in de informatiestromen voor academische beroepen door elektronische netwerkvorming en wat zijn de mogelijk effecten daarvan? In het onderzoek zal aandacht worden besteed aan productie, beheer, distributie en archivering van informatieproducten die via het netwerk toegankelijk zijn.

Daarnaast zal het onderzoek zich richten op beheersing van de kwaliteit van het aanbod en op de toepassing van interfaces en gateways.

Het vooronderzoek zal begin 1993 zijn afgerond.

[Contactpersoon: drs. L.J. Pennings]

Onderzoek ten behoeve van de OESO, Parijs

Het NBBI voert een wereldwijd marktonderzoek uit ten behoeve van de OESO, Organisatie voor Economische Samenwerking.

Onder auspiciën van de OESO wordt uitvoering gegeven aan het Road Transport Research Programme. Reeds jaren werkt een aantal instituten uit verschillende OESO-landen samen in dit onderzoekprogramma, gericht op wegen, transport, en transportveiligheid.

Een van de activiteiten van de samenwerkende instituten is de IRRD, International Road Research Documentation. De betrokken instituten verzamelen en ontsluiten onderzoeksdocumentatie op dit vakgebied en brengen dat samen in de IRRD-databank. De Nederlandse partner in dit OESO-verband is de SWOV, Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid te Leidschendam.

Er zijn vergevorderde plannen om naast de online-IRRD-databank ook een CD-ROM uit te brengen, die behalve de informatie van de IRRD-databank, ook die van twee andere, aan het vakgebied verwante databanken zal gaan bevatten. De verwachting is dat met het aanbieden van meertalige, bibliografische onderzoeksinformatie op CD-ROM een bredere groep van gebruikers zal kunnen worden bereikt.

De OESO heeft in verband hiermee het NBBI opdracht verleend voor een internationaal marketing onderzoek. Het betreft een analyse van de afzetkansen en de gebruikersbehoeften ter bepaling van de haalbaarheid van een CD-ROM met bibliografische onderzoeksinformatie op het gebied van transport. In maart 1993 zal het onderzoek afgerond zijn.

Als bijzondere kanttekening geldt dat het NBBI voor deze opdracht, voor het eerst, een offerte heeft uitgebracht in concurrentie met een ander, in dit geval Frans, bureau.

[Contactpersoon: A. van Geest]

IMF: Nieuwe markten voor de info-professional

Het NBBI heeft onderzocht hoe in het buitenland beroepsorganisaties en opleidingen omgaan met het 'niet-traditionele werkveld'. Daarbij konden de resultaten van het LICOR-onderzoek worden ingezet en de conclusies die zijn getrokken in de vakpers en de workshop in 1991.

Het onderzoek leverde inzicht op in de onderlinge afhankelijkheid van partijen in het veld van de informatieverzorging. Het betrof hier

- de reguliere en niet reguliere onderwijs- en opleidingssector in Frankrijk en Groot-Brittannië;

- de veranderende beroepspraktijk: van de tot voor enkele jaren nog duidelijk af te bakenen institutionele dienstverleningstypen 'bibliotheek', 'documentatie', 'informatie' en 'archief' naar de nieuwe werkvelden;
- het relatiepatroon tussen de opleidingen en de beroepspraktijk.

Door dit onderzoek is inzicht verworven in de wijze waarop opleidingen het nieuwe werkveld volgen en erop anticiperen. De publikatie 'Nieuwe markten voor de informatieprofessional' werd toegezonden aan het beroepsveld en gepubliceerd in de IMF-reeks van het NBBI. Overleg over vervolgcacties is gaande.

[Contactpersoon: A. van Geest]

National Focal Point Libraries Programme

In het Europese derde kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling is een specifiek programma voor Telematicasystemen van Algemeen Belang ondergebracht. Onderdeel van dit programma is het Bibliotheekprogramma, waarvoor in 1991 de eerste Call for Proposals is uitgeschreven.

Om de Call for Proposals zo goed mogelijk te doen verlopen is in alle lidstaten van de EG een National Focal Point, NFP, ingesteld. In Nederland vervult het NBBI de focal point functie.

De taken van het focal point houden uitgebreide algemene voorlichting aan indieners van voorstellen in, maar ook individuele begeleiding bij de voorbereiding van projectvoorstellen. Daarenboven heeft het focal point nationale coördinerende taken en zal het de indieners van voorstellen over de contractonderhandelingen adviseren.

Op 2 december 1991 werd de eerste Call for Proposals van het Bibliotheekprogramma afgesloten. De resultaten van deze call werden in de eerste helft van 1992 bekend: slechts een klein gedeelte van het beschikbare budget van 20 miljoen ECU is aan een beperkt aantal projecten toegekend (14 van de 93 ingediende voorstellen). Dit povere resultaat wordt verklaard uit het feit dat een traditie van innovatief onderzoeks- en ontwikkelingswerk in het bibliotheekveld zich nog verder moet ontplooien.

De voornaamste functie van de eerste Call was het opdoen van ervaring met het definiëren van projectvoorstellen. Gebleken is dat de projectvoorstellen een meer innovatief karakter dienen te dragen en dat het internationale belang duidelijker naar voren moet komen. Daarnaast heeft de eerste Call ook geleerd dat samenwerking tussen bibliotheken, de onderzoekwereld en het bedrijfsleven geïntensiveerd dient te worden.

De Europese Commissie heeft op 1 oktober 1992 een tweede keer Call for Proposals voor het Bibliotheekprogramma uitgeschreven.

In het kader daarvan heeft het NBBI in Utrecht op 20 oktober 1992 een voorlichtingsdag over het EG-Bibliotheekprogramma gehouden. De dag werd door ongeveer 80 deelnemers bezocht. Aan de dag werd bijgedragen door dr. J.N.L. Akkermans, de heer P.J.Th. Schoots, voorzitter van de national Focal Point Commissie, dr. J. de Vuijst, directeur van het NBBI, en drs. C.J. van Wijk van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, tevens lid van het Telematica Management Committee.

In vervolg op de voorlichtingsdag heeft het NBBI een aanzienlijke hoeveelheid informatiepakketten over het bibliotheekprogramma verstuurd. Eén en ander heeft geleid tot de indiening van naar schatting ruim tien Nederlandse projectvoorstellen. Verder zullen Nederlandse bibliotheken in een aantal projecten als partner meedoen.

Door vraag en aanbod van partners bij elkaar te brengen en inhoudelijk bij te dragen aan concept projectvoorstellen kan het NBBI indieners van voorstellen van dienst zijn bij het formuleren van de projectplannen conform de criteria en regelgeving van de Europese Commissie. Contactpersoon is drs. J. van de Walle.

Marktonderzoek elektronische informatiediensten in de EG (IMO-onderzoek)

In het communautaire IMPACT programma, gericht op het ontwikkelen van de Europese informatiemarkt, is een Information Market Observatory (IMO) opgenomen, van waaruit een jaarlijks marktonderzoek naar elektronische informatiediensten in de EG wordt uitgevoerd.

Het NBBI verzorgt het Nederlandse aandeel daarin, in opdracht van de Europese Commissie. Bovendien is het NBBI door het IMO aangewezen als Nederlands correspondent. Vanuit deze functie informeert het NBBI het IMO over relevante ontwikkelingen in Nederland op het gebied van de informatie-verzorging en worden in Nederland uitgevoerde studies of marktonderzoeken onder de aandacht gebracht van IMO. Anderzijds ontvangt het NBBI verzoeken van IMO om in de pre-publishing fase commentaar te geven op nieuwe studies en op het door IMO te publiceren jaaroverzicht.

Het IMO verzamelt kwantitatieve en kwalitatieve marktgegevens met betrekking tot de ontwikkeling van de Europese informatiemarkt en coördineert de samenwerking tussen organisaties in de verschillende lidstaten die op dit terrein onderzoek uitvoeren.

Het marktonderzoek naar elektronische informatiediensten is gericht op database-producenten, host-organisaties en gateway-diensten in Europa, en verzamelt financieel-economische kencijfers m.b.t. deze aanbieders, en analyseert ontwikkelingen. Een geüniformeerde aanpak maakt het mogelijk de resultaten van de verschillende lidstaten met elkaar te vergelijken.

Op Europees niveau wordt de praktische uitvoering van het onderzoek gecoördineerd door de European Information Industry Association (EIIA). Het NBBI heeft het initiatief genomen om het genoemde IMO-onderzoek en het branche-onderzoek dat de Nederlandse Vereniging van Informatiedienstenleveranciers (NVI), de PTT en Videotex Nederland voornemens waren om uit te voeren, gecoördineerd plaats te doen vinden. Vanwege de bestaande gedeeltelijke overlap in beide onderzoeken werd daardoor voorkomen dat de informatie-aanbieders in Nederland twee keer benaderd zouden worden met gelijksoortige vragen.

Tevens werd onderzocht of het IMO-onderzoek uitgebreid zou kunnen worden met diensten welke tot nu toe buiten de scope van het Europese onderzoek bleven, zoals bijvoorbeeld transactie-diensten en audiotex-diensten.

Dit initiatief resulteerde in een gemeenschappelijke opdracht van NBBI/NVI aan Deloitte & Touche voor uitvoering van het onderzoek. Het Nederlandse aandeel in dit Europese project zal in het eerste kwartaal van 1993 zal worden afgerond.

[Contactpersoon: drs. L.J. Pennings]

NBBI als National Awareness Partner voor IMPACT2

De Europese Commissie heeft het NBBI in september 1992 aangewezen als Nationale Voorlichtingspartner (National Awareness Partner, NAP) voor het IMPACT2-programma. Het ministerie voor Economische Zaken had het NBBI daarvoor voorgedragen.

IMPACT2 is een programma van de Europese Commissie, onder verantwoordelijkheid van directoraat-generaal XIII. IMPACT (Information Market Policy ACTIONS) is gericht op de ontwikkeling van de interne markt voor elektronische informatiediensten in Europa. Het gaat in de tweede tranche van IMPACT, IMPACT2, vooral om de vraagzijde van de informatiemarkt. Bevordering van het gebruik van elektronische informatiediensten is dan ook een belangrijk doel van IMPACT2.

Voordat van stimulering van het gebruik van elektronische informatiediensten sprake kan zijn, moet eerst het publiek zich bewust zijn van het bestaan en de voordelen van elektronische informatie. In alle lidstaten zijn NAP's aangewezen om vorm te geven aan een eigen voorlichtingsprogramma.

Voor de NAP-functie heeft het NBBI een werkprogramma opgesteld. De voorlichting betreft de bewustmaking en de bevordering van het gebruik van elektronische informatiediensten. De doelgroepen zijn het Midden- en Kleinbedrijf (MKB), de bibliotheeksector en universiteiten/hogescholen. Het NBBI zal zoveel mogelijk in samenwerking met intermediaire organisaties uit die doelgroepen voorlichtingsacties opzetten. Een aantal samenwerkingsafspraken is al gemaakt. Via NBBI-Bericht en andere media zal het NBBI de voorlichtingsactiviteiten voor 1993 bekend maken.

Het voorlichtingsprogramma bestaat onder andere uit het verspreiden van informatiebrochures over ECHO en IMPACT, het verzorgen van informatie via een Videotexdienst, deelname aan beurzen, (mede-) organiseren van seminars, het houden van lezingen en gastcolleges. Verspreiding van informatie over IMPACT-Calls for Proposals behoort ook tot de NAP-taken.

Als NAP maakt het NBBI deel uit van het Europese netwerk van NAP's. Ook is er regelmatig contact met het centrale NAP-ondersteuningsteam te Luxemburg en met de betrokken ambtenaren van DG-XIII.

[Contactpersoon: F.J. Andriessen MBA]

Afstemming Taken Landelijke Samenwerking Bibliotheken en Documentaire Informatieverzorging (ATLAS)

Medio 1992 hebben het Algemeen Bestuurscollege van de Koninklijke Bibliotheek (KB), het NBBI, de Vereniging Nederlands Bibliotheek en Lektuur Centrum (NBLC) en de Stichting Centrum voor bibliotheekautomatisering Pica (Pica), een samenwerkingsverband ATLAS gevormd. Het doel van de samenwerking is het realiseren van een samenhangende infrastructuur voor de Nederlandse informatieverzorging. Dr. Ir B. Okkerse, voorzitter van het bestuur van de KB, is tot voorzitter van ATLAS benoemd. Het ambtelijk secretariaat wordt verzorgd door mevrouw mr. M.J.F. Verstappen van het NBBI.

Een van de zaken die de Juridische Commissie van ATLAS nauwlettend volgt, zijn de juridische ontwikkelingen in Nederland die van invloed zijn op het terrein van de informatieverzorging. In het verslagjaar is ATLAS actief opgetreden naar aanleiding van de wetswijziging van de Auteurswet 1912 inzake het verveelvoudigen van geschriften. In een reactie aan de Tweede Kamer en de Staatssecretaris van Justitie is gewezen op de nadelige gevolgen van deze wetswijziging voor de dienstverlening van de bibliotheken en uiteindelijk voor de gebruikers van informatie.

In 1992 zijn binnen ATLAS voorbereidingen getroffen voor een gezamenlijk onderzoek naar de verwachte invloed van elektronische tijdschriften op de processen en relaties binnen de informatieketen.

[Contactpersoon: mevrouw mr. M.J.F. Verstappen]

Samenwerking met STINFON

In samenwerking met de Stichting Informatiewetenschap Nederland (STINFON) heeft het NBBI een aantal activiteiten voorbereid die tot doel hebben de informatiewetenschap als wetenschappelijke discipline vorm en inhoud te geven.

Het NBBI heeft een financiële bijdrage beschikbaar gesteld voor het organiseren van de STINFON-onderzoeksdag, welke op 18 december 1992 plaats vond bij de Technische Universiteit Twente.

In principe is besloten dat alternerend door STINFON en NBBI jaarlijks een symposium zal worden georganiseerd, waarbij de door STINFON georganiseerde symposia een accent zullen leggen bij de resultaten van fundamentele onderzoeken m.b.t. de informatieverzorging terwijl het NBBI meer aandacht zal besteden aan toepassingsgericht en beleidsmatig onderzoek.

STINFON en NBBI hebben besloten tot een gezamenlijk onderzoeksproject dat is gericht op het samenstellen van een overzicht van de wijze waarop het interdisciplinair vakgebied "Informatiewetenschap" zich internationaal manifesteert.

Het NBBI betuigt adhesie aan het plan van de STINFON om te komen tot de inrichting van een leerstoel informatiewetenschap.

[Contactpersoon: drs. L.J. Pennings]

5. JAARREKENING

Verkorte jaarrekening over 1992 van de Stichting "Nederlands Bureau voor
Bibliotheekwezen en Informatieverzorging"

Stichting "Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging"
te 's-Gravenhage

1. Balans per 31 december 1992 (in duizenden guldens)

	31 december 1992	31 december 1991
	-----	-----
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	189	91
Vlottende activa		
Vorraden	1	
Vorderingen	1.191	961
Liquide middelen	7.500	7.828
	-----	-----
	8.881	8.880
	=====	=====
Passiva		
Reserveringen/Voorzieningen	1.489	686
Verplichtingen inzake projecten	4.576	5.626
Overige schulden en nog te betalen kosten	2.816	2.568
	-----	-----
	8.881	8.880
	=====	=====

Stichting "Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging"
te 's-Gravenhage

2. Rekening van baten en lasten over 1992 (in duizenden guldens)

	1992	1991
	-----	-----
Lasten		
Lonen en salarissen	1.060	1.209
Sociale lasten	278	127
Afschrijvingen op materiële vaste activa	33	89
Overige kosten	747	597
	-----	-----
	2.118	2.022
Aan projecten doorberekende kosten	- 164	- 112
	-----	-----
	1.954	1.910
Kosten projecten	208	165
	-----	-----
	2.162	2.075
Baten		
Opbrengst publikaties	- 7	
Intrest	- 364	- 280
	-----	-----
Nadelig saldo	1.791	1.795
	=====	=====

3. Grondslagen van de financiële verslaglegging

WAARDERING

Materiële vaste activa

Tot en met 1987 zijn de aanschaffingen direct ten laste van het resultaat gebracht. Met ingang van 1988 vindt activering plaats tegen aanschaffingsprijs verminderd met lineaire afschrijvingen, welke gebaseerd zijn op de geschatte levensduur en berekend over de aanschaffingsprijs. Het afschrijvingspercentage is bepaald op 20% van de aanschafwaarde.

Vorraden

De voorraad publikaties wordt gewaardeerd tegen kostprijs. Indien ouder dan één jaar worden de publikaties niet meer in de balans opgenomen.

Voorziening VUT-verplichtingen

De verplichtingen uit hoofde van aanspraken op uitkeringen bij vervroegde uittreding worden contant gemaakt tegen een rentevoet van 5%. Een verplichting uit hoofde van de VUT-regeling wordt aanwezig geacht bij werknemers welke niet meer dan 15 jaar van de VUT-gerechtigde leeftijd verwijderd zijn en op ingangsdatum van de VUT minimaal 10 jaar ononderbroken in dienst zijn geweest bij het NBBI. Het bedrag van de voorziening wordt berekend op basis van de resolutie 21.5.1987 no. 287-6911, gepubliceerd in BNB 1987/251.

Overige activa en passiva

Waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

RESULTATENBEPALING

De resultaten worden bepaald op basis van historische uitgaafprijzen. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Stichting "Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging"
te 's-Gravenhage

4. Toelichting op de balans per 31 december 1992 (in duizenden guldens)

	1992	1991
	-----	-----
ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Inventarissen		
Boekwaarde per 1 januari	91	116
Investerings	158	4
Afschrijvingen	- 60	- 29
	-----	-----
Boekwaarde per 31 december	189	91
	=====	=====
De investeringen in 1992 betreffen meubilair en computertoebehoren.		
Vorraden		
Betreft de voorraad publikaties niet ouder dan één jaar	1	
	=====	
Vorderingen		
Projectsubsidies, toegezegd nog niet ontvangen	678	707
Ministerie van Economische Zaken	296	
Intrest	113	149
Overige vorderingen en vooruitbetaalde kosten	104	105
	-----	-----
	1.191	961
	=====	=====
Liquide middelen	7.500	7.828
	=====	=====

Onder de liquide middelen zijn opgenomen vijf
kortlopende deposito's, in totaal circa
f 6.100.000 uitgezet tegen een rentevoet van
circa 8,3%.

De overige kas-, bank- en girosaldo zijn direct
opeisbaar.

Stichting "Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging"
te 's-Gravenhage

1992 1991
----- -----

De liquide middelen staan voor een bedrag groot circa f 2.027.000 niet ter vrije beschikking van de Stichting.

Voor dit bedrag zijn contractuele verplichtingen aangegaan inzake te financieren projecten.

PASSIVA

Reserveringen/voorzieningen

Vervangingsreserve groot onderhoud

De kosten van groot onderhoud werden in het verleden geheel vergoed door het ministerie.

De kosten van periodiek groot onderhoud zijn geschat op f 200.000, welk bedrag in vijf jaar dient te worden opgebouwd. De jaarlast bedraagt derhalve f 40.000.

In 1992 werd voor circa f 15.000 (1991: 3.000) ten laste van de reserve gebracht uit hoofde van groot onderhoud.

162 137

Vervangingsreserve initiële investeringen

Ten laste van de door het Ministerie beschikbaar gestelde gelden zijn in 1987 en in 1988 voor f 240.000 initiële investeringen gedaan in computerapparatuur, meubilair en telefooncentrale. Deze investeringen zijn in de jaarrekening P.M. gewaardeerd.

De reserve wordt opgebouwd op basis van een gemiddelde levensduur van 4 jaar. Onttrekkingen vinden plaats als gevolg van vervangingsinvesteringen.

190 240

Stichting "Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging"
te 's-Gravenhage

	1992 -----	1991 -----
Bestemmingsreserve		
Nog te bestemmen gelden uit hoofde van de in het werkplan omschreven activiteiten	316	226
Voorziening VUT-verplichting		
Toekomstige verplichting jegens werknemer van het NBBI	28	30
Egalisatiereserve		
Een in 1987 gevormde reserve, die tot doel heeft schommelingen in het resultaat van achtereenvolgende jaren op te vangen	53	53
Voorziening projecten nieuwe stijl		
Een in 1992 gevormde voorziening uit hoofde van door het NBBI te leveren financiële bijdragen aan projecten nieuwe stijl.	740	-
	-----	-----
	1.489	686
	=====	=====

Stichting "Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging"
te 's-Gravenhage

	1992	1991
	-----	-----
Verplichtingen inzake projecten		
Stand per 1 januari	5.626	5.054
Geoormerkt in verslagjaar	2.767	4.026
	-----	-----
	8.393	9.080
Af: Vrijgevallen, c.q. betaalde declaraties	3.817	3.454
	-----	-----
	4.576	5.626
	=====	=====
 Overige schulden en nog te betalen kosten		
Ministerie van O&W	1.105	1.550
Pensioenreserve	554	541
Loonbelasting en premieheffing	44	30
Nog te betalen vakantietoeslag	48	41
Nog te betalen vakantiedagen	36	30
Crediteuren	941	329
Overige schulden	88	47
	-----	-----
	2.816	2.568
	=====	=====

Stichting "Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging"
te 's-Gravenhage

5. Toelichting op de rekening van baten en lasten over 1992
(in duizenden guldens)

	1992	1991
	-----	-----
LASTEN		
Lonen en salarissen		
Lonen en salarissen	1.060	1.209
Sociale lasten	278	127
	-----	-----
	1.338	1.336
	=====	=====
Afschrijvingen op materiële vaste activa		
Inventarissen	60	29
Mutatie (deels) vervangingsreserve initiele investeringsen	- 27	60
	-----	-----
	33	89
	=====	=====
Overige kosten		
Diverse personeelskosten	92	77
Reis- en verblijfkosten	78	89
Huisvestingskosten	169	165
Publiciteit	96	37
Overige algemene kosten	312	229
	-----	-----
	747	597
	=====	=====
Aan projecten doorberekende kosten		
Doorberekende uren en overige directe kosten aan projecten	164	112
	=====	=====
Kosten projecten		
Betreft kosten inzake projecten ten laste van de basissubsidie	208	165
	=====	=====

Stichting "Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging"
te 's-Gravenhage

	1992	1991
	-----	-----
BATEN		
Opbrengst publikaties		
Bruto-omzet resultaat	7	3
Royalties e.d.	-	- 3
	-----	-----
	7	-
	=====	=====
Intrest		
Intrestbaten	596	527
Aan projecten toegerekende intrest	232	247
	-----	-----
Intrestbate per saldo	364	280
	=====	=====

Namens het bestuur,

Drs. Th. van Kooten, voorzitter
C. Booster RA, secretaris/penningmeester

Stichting "Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging"
te 's-Gravenhage

Overige gegevens 1992

Accountantsverklaring

Hierbij verklaren wij, dat de gegevens zoals vermeld in de verkorte jaarrekening 1992, welke is opgenomen in het jaarverslag over 1992 van de Stichting Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging "NBBI" te 's-Gravenhage, ontleend zijn aan en overeenstemmen met de jaarrekening over 1992, waarbij wij een goedkeurende verklaring hebben afgegeven met de volgende tekst:

"Wij hebben de jaarrekening 1992 van de Stichting Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging "NBBI" te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Ons onderzoek is verricht in overeenstemming met algemeen aanvaarde controlegrondslagen.

Op grond van ons onderzoek zijn wij van oordeel dat deze jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Stichting op 31 december 1992 en van de baten en lasten over 1992."

Leiden, 10 maart 1993

Walgemoed
registeraccountants

w.g. E.F. Polak RA

Samenstelling NBBI-bestuur (per 1-1-1993)

voorzitter	drs. Th. van Kooten Oud-directeur Bakkenist Management Consultants
secretaris/penningmeester	C. Booster RA Organisatie-adviseur
leden	drs. M.F.J. Pijnenborg Elsevier Science Publishers BV
	P.J.Th. Schoots Gemeentebibliotheek Rotterdam
	prof.ir. P. van der Vlist Bakkenist Management Consultants, tevens hoogleraar TU Eindhoven

Samenstelling NBBI-bureau (per 1-1-1993)

directeur	dr. J. de Vuijst
secretariaat	mw. P. Ruijgrok (part-time) mw. B. Tielkemeijer (part-time) mw. E. Verbove mw. A. Wagid Hosain-Bholasing
administratie/boekhouding	mw. M.A. Leunis
bibliotheek/archief	W.A.M. Leys
projectmedewerkers	F.J. Andriessen MBA ir. J. Diekmann A. van Geest mw. drs. A.H.C. Kramp drs. L.J. Pennings mw. mr. M.J.F. Verstappen drs. J. van de Walle mw. drs. A.A. Wiercx
vast extern adviseur	drs. J.S. Mackenzie Owen

RAPPORTAGES

- * Marktonderzoek database-producenten en hostorganisaties in Nederland. Rapport uitgebracht door Bakkenist Management Consultants aan het NBBI, 10 januari 1992. Samengesteld door Mr. E.O. Zoetmulder. 14 p. plus bijlagen.
- * De informatiebehoeften van het MKB in de toekomst: een veranderingsmodel voor sectoren en branches. Haalbaarheidsonderzoek EIM, december 1991.
- * Marktverkenning elektronische uitgave "Repertorium van boeken en tijdschriftartikelen betreffende de geschiedenis van Nederland": Voorstudie, Drs. L.J. Pennings. NBBI, december 1992
- * Selectieve retro-automatisering alfa-informatieverzorging: Inventarisatie KB "Behoeften van alfa-wetenschappers aan geautomatiseerde titelbestanden: een gebruikersonderzoek in het kader van de alfa-informatievoorziening". Drs. H.J. Voorbij, Koninklijke Bibliotheek, Den Haag, december 1992
- * Tussen origineel en afschrift: documentlevering in Nederland: verslag van een onderzoek in opdracht van het NBBI ten behoeve van de RABIN. Door Drs. A.W. Wamsteker. Maart 1992, 87 p. plus bijlagen.
- * Bedrijfsvoering wetenschappelijke bibliotheken:
 - voorstel voor een beleidsagenda in de jaren negentig
 - uitvoeringsplan ontwikkeling bedrijfsvoeringsmodelDeloitte & Touche Overheid, november 1992
- * Verbeteren toegankelijkheid museumcollecties. Museale trefwoordenlijsten: Verslag van een onderzoek naar in Nederlandse musea aanwezige en gewenste (tref)woordenlijsten en naar de wenselijkheid van een landelijk "clearing-house" op dit gebied. Drs. W.A.M. de Vroomen, Drs. J.W. Huijsmans. Tartessos B.V., Leiden, april 1993
- * Beeldbank Sociale Geschiedenis: Voortgangsverslag Ontsluiting Iconografische Collectie, tranche 2
- * Haalbaarheidsonderzoek Kennissystemen voor het MKB: eindrapport Bakkenist Management Consultants, december 1992
- * Ontwikkeling Toegangsfaciliteiten infobestanden (KUB-gids): Eindrapportage 'Aanzetten voor kennisnavigatie'.
- * Eindrapportage 'Informatiegebruik binnen het voortgezet onderwijs'. Mevrouw Drs. A.A. Wiercx en mevrouw mr. M.J.F. Verstappen, november 1992 In opdracht van de RABIN.
- * Proefproject Scanningstechnologie Bibliotheek Technische Universiteit Delft, eindrapportage juni 1992
- * Informatiestatistieken:
 1. Haalbaarheidsonderzoek Informatiestatistiek: Deelnotitie 1: raamwerk voor het onderzoek. TRN Groep Overheid/Non profit, Gouda, januari 1992

2. Haalbaarheidsonderzoek Informatiestatistiek: Interim-rapportage: Het onderzoeksterrein. TRN Groep Overheid/Non profit, Gouda, maart 1992
 3. Haalbaarheidsonderzoek Informatiestatistiek: Interim-rapportage: Het onderzoek onder gebruikers en potentiële gebruikers. Deloitte & Touche Overheid/Non profit, Gouda, september 1992
 4. Haalbaarheidsonderzoek Informatiestatistiek: Deelnotitie 2: Het onderzoek aan de vraagzijde. Een onderzoek onder gebruikers en potentiële gebruikers van informatiestatistieken. Deloitte & Touche Overheid/Non profit, Gouda, november 1992
 5. Haalbaarheidsonderzoek Informatiestatistiek: Interim-rapportage: Het onderzoek over de aanbieders. Een onderzoek over feitelijke en potentiële aanbieders van informatiestatistieken. Deloitte & Touche Overheid/Non profit, Gouda, november 1992
- * Een inventarisatie van de toepassingsmogelijkheden van magneetstrip- en chipkaarttechnologie, in het bijzonder met betrekking tot toepassingen in de bibliotheeksector. Drs. A.H.C. Kramp, november 1992. In opdracht van de PBC Zuid-Holland.
- * Informatiemakelaardij:
1. Voorstudie, Drs. L.J. Pennings. NBBI, augustus 1992
 2. Verkenning van de internationale situatie met betrekking tot informatiemakelaardij. Drs. A.A. Wiercx. NBBI, januari 1993
- * Kwaliteitszorg in de informatieverzorging:
1. Kwaliteitszorg in de informatieverzorging, voorstudie. Drs. L.J. Pennings. NBBI, augustus 1992
 2. Kwaliteitszorg in de informatiesector: Drs. A.H.C. Kramp. NBBI, april 1993
- * Elektronische informatiediensten via netwerken:
1. Electronische informatiediensten via netwerken. Voorstudie, Drs. L.J. Pennings. NBBI, Den Haag, november 1993
 2. Electronische informatiediensten via netwerken: Onderzoeksagenda, Drs. L.J. Pennings. NBBI, Den Haag, maart 1993
- * Marktonderzoek elektronische informatiediensten in de EG:
1. Second co-ordinated survey of EC-based organisations engaged in the provision of electronic information services and products for professional users in 1989 and 1990. Results of the statistical survey carried out with support of the Commission of the European Communities by National Industry Organisations and co-ordinated by the European Information Association. European Information Industry Association, Luxembourg, november 1992.
 2. Third coordinated IMO-survey of professional host- and database services in the EC. Interim-report phase 1. Drs. L.J. Pennings. NBBI, The Hague, November 1992

3. Kwantitatief onderzoek van de sector van elektronische informatiedienstenaanbieders. Interimrapportage fase 2. Deloitte & Touche, Gouda januari 1993.

* Nieuwe markten voor de informatieprofessional? Een aantal bevindingen in Frankrijk en Groot Brittannië. Door M.A.M. Laqueur. 101 p. Rapport in het kader van de 'Internationale Monitorfunctie. ISBN 90 70118 72 6.

* NBBI Bericht
- maart 1992
- december 1992

LIJST VAN AFKORTINGEN

ATLAS	Orgaan voor Afstemming Taken Landelijke Samenwerking bibliotheken en documentaire informatieverzorging
BIZA	Ministerie van Binnenlandse Zaken
BNSW	Bibliografie Nederlandse Sociale Wetenschappen
BTUD	Bibliotheek Technische Universiteit Delft
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCK	Centrale Catalogus voor Kartografie
CD-ROM	Compact Disc - Read Only Memory
ECU	European Currency Unit
EC	Europese Commissie
EIIA	European Information Industry Association
EIM	Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf
EVD	Exportvoorlichtingsdienst
EZ	Ministerie van Economische Zaken
FRW	Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen van de RUU
GO	Stichting Gemeenschappelijke Opleiding voor archief, bibliotheek en informatiebewerking
IBL	Interbibliothecair Leenverkeer
IHOL	Informatienetwerk Hoger Onderwijs Zuid-Limburg
IC	Innovatiecentrum
IIAV	Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging
IISG	Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
IMK	Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf
IMO	Information Market Observatory
IMPACT	Information Market Policy Actions
IRRD	International Road Research Documentation
IWV	Interfacultaire Werkgroep Vrouwenstudies
KB	Koninklijke Bibliotheek
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
KUB	Katholieke Universiteit Brabant
Luw	Landbouwuniversiteit Wageningen
MKB	Middelgrote en kleine bedrijven
NBBI	Nederlands Bureau voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging
NBLC	Nederlands Bibliotheek en Lektuur Centrum
NCC	Nederlandse Centrale Catalogus
NIZW	Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn
NVB	Nederlandse Vereniging van Bibliothecarissen
NVI	Nederlandse Vereniging van Informatiedienstenleveranciers
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
O&W	Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen
PICA	Centrum voor Bibliotheekautomatisering
RABIN	Raad van Advies voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging
RKD	Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
RULi	Rijksuniversiteit Limburg
RUU	Rijksuniversiteit Utrecht
SIMIN	Sectie Informatieverzorging van de Nederlandse Museum Vereniging
SISWO	Stichting Interuniversitair Instituut voor Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek

SOD Vereniging voor Documentaire Informatievoorziening en Administra-
 tieve Organisatie
 SRM Social Research Methods
 STB/TNO Studiecentrum voor Technologie en Beleid/TNO
 STINFON Stichting Informatiewetenschap Nederland
 STT Stichting Taaltechnologie
 SWIDOC Sociaal-Wetenschappelijke Informatie en Documentatiecentrum
 SWOV Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid
 TUD Technische Universiteit Delft
 TUE Technische Universiteit Eindhoven
 TUT Technische Universiteit Twente
 UKB Samenwerkingsverband van de Universiteitsbibliotheken, de Konink-
 lijke Bibliotheek en de Bibliotheek van de Koninklijke Nederland-
 se Akademie van Wetenschappen
 UvA Universiteit van Amsterdam
 VOGIN Vereniging van Online Informatiegebruikers in Nederland

Burg. van Karnebeeklaan 19
2585 BA Den Haag
Postbus 80544
2508 GM Den Haag
Telefoon (070) 360 78 33
Telefax (070) 361 50 11